

**Základní škola a mateřská škola Žandov,
okres Česká Lípa, příspěvková organizace**
Kostelní 200, 471 07 Žandov

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

podatelna@zszandov.cz

WWW.ZSZANDOV.CZ

V případě náhlé krizové situace se zaměstnanci školy soustředí primárně na zabezpečení života a zdraví žáků, následně na ochranu majetku a zmírnění následků krizové situace. Své postupy volí s ohledem na specifika vzniklé situace s cílem bezodkladně oddělit nebezpečný prostor od bezpečného. Při vzniku jakékoli krizové situace zaměstnanci školy vždy neprodleně uvědomí vedení školy (ředitele školy nebo jím pověřeného pracovníka), které zprostředkuje další nezbytnou pomoc a koordinaci záchranných kroků.

1. Postup při podezření na užívání návykových látek žákem

- Prvotní úkon: Provést diskrétní šetření a citlivý pedagogický pohovor se žákem
- s ohledem na jeho věk a specifika 1. stupně ZŠ.
- Zajištění bezpečí: Pokud žák vykazuje známky akutní otravy či ohrožení zdraví,
- je pedagog povinen okamžitě zajistit dohled a přivolat první pomoc.

2. Postup při důvodném podezření na požití návykové látky

- Kontaktování rodiny: Škola okamžitě kontaktuje rodiče nebo jiné zákonné zástupce žáka a vyzve je k neprodlenému vyzvednutí žáka ze školy.
- Orientační testování: Škola sama nemůže nezletilého žáka nutit k podrobení se orientační zkoušce (např. dýchání do alkoholtesteru, stěr ze slin). K orientačnímu vyšetření může žáka vyzvat pouze Policie ČR nebo lékař v souladu s platnou legislativou (zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek). Škola o provedení testu Policií ČR usiluje v případech, kdy je ohrožen život nebo zdraví žáka či jiných osob.
- Nespolupráce rodiny: Pokud zákonní zástupci odmítají se školou spolupracovat, situaci zlehčují nebo si žáka odmítnou převzít, škola neprodleně uvědomí místně příslušný Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), případně Policii ČR.

3. Postup při prokazatelném nálezů nebo ovlivnění žáka návykovou látkou v době vyučování

Pokud je žák 1. stupně prokazatelně pod vlivem návykové látky (včetně alkoholu) nebo je látka v jeho držení nalezena:

- Lékařská péče: V případě ohrožení zdraví či projevů vážné intoxikace škola ihned kontaktuje zdravotnickou záchrannou službu (155).
- Uvědomění zástupců: Paralelně s přivoláním lékaře ředitel školy nebo pověřený pracovník urgentně kontaktuje zákonné zástupce.

- **Zákonná hlášení:** Vzhledem k věku žáka (1. stupeň ZŠ) a závažnosti situace škola o incidentu vždy uvědomí OSPOD a podá oznámení na Policii ČR (prověření, jak se nezletilé dítě k látce dostalo).

4. Postup v případě distribuce (dealerství) nebo podezření na ohrožení výchovy

- **Zneužití a zanedbání:** Při podezření na spáchání trestného činu Ohrožení výchovy dítěte (v aktuálním znění § 201 trestního zákoníku) nebo zanedbání povinné výživy škola postupuje striktně v součinnosti s orgány veřejné moci.
- **Oznámení:** Škola bezodkladně uvědomí OSPOD a současně oznámí věc Policii ČR, neboť distribuce návykových látek nebo ohrožování dětí na 1. stupni vykazuje znaky závažné trestné činnosti, u níž má škola ze zákona oznamovací povinnost.

Riziková místa školy

Šatna, toalety, chodby, schody, školní kuchyňka, zahrada školy, cesta do školní jídelny, školní jídelna, tělocvična, autobusová zastávka na náměstí, kostelní zeď vedle školy.

Postup školy při NEOMLUVENÉ ABSENCI

Zákonný zástupce má povinnost oznámit důvody nepřítomnosti žáka do 3 kalendářních dnů.

Pokud tak neučiní:

- žák má tyto dny neomluvené hodiny
- třídní učitel vždy zapíše počet neomluvených hodin do elektronické ŽK i do papírové ŽK (informuje tak rodiče)

Postih za neomluvené hodiny

Výchovná opatření a klasifikace chování při neomluvené absenci

- 6 neomluvených hodin – udělení důtky ředitele školy.
- 7 až 15 neomluvených hodin – snížená známka z chování o jeden stupeň.
- Nad 16 neomluvených hodin – snížená známka z chování o dva stupně.

Postup školy při výskytu neomluvené absence

- Při vzniku neomluvené absence: Třídní učitel neprodleně informuje zákonné zástupce žáka prostřednictvím elektronické žákovské knížky. Pokud neomluvená absence přetrvává, zašle třídní učitel zákonným zástupcům písemné vyrozumění a pozvání k osobnímu projednání situace ve škole. Třídní učitel o situaci zároveň informuje školního metodika prevence.

- Při dosažení 10 neomluvených hodin: Ředitel školy svolává výchovnou komisi (zpravidla za účasti ředitele školy, třídního učitele, školního metodika prevence a zákonných zástupců). Škola v souladu s metodickým pokynem MŠMT bezodkladně zasílá hlášení o zanedbávání školní docházky na Odbor sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) MěÚ Česká Lípa.
- Při pokračující absenci (nad 25 neomluvených hodin): Pokud neomluvená absence po jednání výchovné komise dále narůstá a přesáhne 25 hodin, ředitel školy zasílá na OSPOD MěÚ Česká Lípa aktualizované hlášení a podává oznámení Policii ČR pro podezření ze spáchání trestného činu ohrožení výchovy mládeže.

Postup školy při zjištění ŠIKANY

SCÉNÁŘ A: POSTUP PŘI POČÁTEČNÍ ŠIKANĚ

Tento postup se volí, pokud je šikana v raném stádiu, je přítomna skupina svědků, agresori spolupracují, nedošlo k závažnému násilí a v kolektivu není hluboce zakořeněná totalitní struktura.

Krok 1: Odhad závažnosti a ochrana oběti

Pedagog, který informaci přijal (třídní učitel, výchovný poradce, ŠMP), bezodkladně zajistí bezpečí pro oběť. Izoluje ji do bezpečného prostředí.

Striktní zákaz konfrontace: Nikdy nedomlouváme schůzku oběti a agresora za účelem „usmíření“ nebo vyřikání si věcí face-to-face.

Krok 2: Rozhovor s oznamovateli a svědky

Pedagogický tým (zpravidla TU a ŠMP) provede **přísně individuální rozhovory** s těmi, kteří na situaci upozornili, a následně se svědky.

Rozhovory probíhají odděleně, aby se svědci navzájem neovlivňovali a agresori na ně nemohli vyvíjet nátlak. Z každého rozhovoru se pořizuje písemný záznam.

Krok 3: Zajištění ochrany oběti

Škola okamžitě nastaví zvýšený dozor nad obětí během rizikových časů a míst (o přestávkách na chodbách, v šatnách, při přechodech na obědy).

Krok 4: Rozhovor s agresory

Teprve po shromáždění důkazů od svědků jsou předvoláni agresori.

Rozhovory s nimi probíhají opět **striktně individuálně**. Cílem je zamezit jejich domluvě na společné lži. Konfrontace mezi agresory se připouští až v momentě, kdy jsou jasné důkazy a je potřeba rozkrýt motivaci nebo míru zavinění.

Krok 5: Jednání se zákonnými zástupci

Třídní učitel a ŠMP pozvou na **oddělená jednání** rodiče oběti a následně rodiče agresorů.

S rodiči oběti: Nabídka podpory, seznámení s kroky školy pro bezpečí dítěte, doporučení psychologické pomoci (PPP, odborné ambulance).

S rodiči agresora: Seznámení s prokazatelnými fakty, projednání nápravných a kázeňských opatření.

Krok 6: Výchovná opatření a práce se třídou

Sankce pro agresory: Udělení kázeňských opatření odpovídajících závažnosti (důtka TU/ŘŠ, snížená známka z chování).

Náprava kolektivu: Spuštění intervenčního programu pro celou třídu zaměřeného na ozdravení klimatu, redefinování pravidel třídy a aktivizaci „mlčící většiny“.

SCÉNÁŘ B: POSTUP PŘI POKROČILÉ ŠIKANĚ / KRIZOVÉ SITUACI

Tento postup se uplatňuje, pokud je šikana dlouhodobá, hluboce strukturovaná, došlo k závažnému fyzickému napadení, ublížení na zdraví, vydírání, destrukci psychiky oběti nebo pokud škola ztratila kontrolu nad situací ve třídě.

Krok 1: Okamžitá krizová intervence a první pomoc

Při akutním násilí pedagogové okamžitě fyzicky zasáhnou, oddělí zúčastněné a v případě zranění volají **Zdravotnickou záchrannou službu (155)**.

Zajistí se nepřetržitý dohled nad obětí i agresory v oddělených místnostech.

Krok 2: Svolání krizového týmu školy

Ředitel školy okamžitě svolává krizový tým (ŘŠ, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, případně dotčení třídní učitelé).

Škola v tomto stadiu **přestává vyšetřovat situaci vlastními silami**, aby nedošlo ke zmaření stop nebo k poškození budoucího policejního vyšetřování.

Krok 3: Vyrozumění Policie ČR a OSPOD

Pokud jednání vykazuje znaky trestného činu nebo provinění (ublížení na zdraví, vydírání, omezování osobní svobody, loupež), ředitel školy **neprodleně kontaktuje Policii ČR (158)**.

Souběžně je odesláno písemné hlášení o krizové situaci na **OSPOD MěÚ Česká Lípa** z důvodu vážného ohrožení dětí.

Krok 4: Kontaktování zákonných zástupců

Ředitel školy telefonicky vyrozumí rodiče oběti i agresorů o tom, že se situací již zabývá Policie ČR, a vyzve je k okamžitému příjezdu do školy.

Krok 5: Součinnost s odborníky zvenčí

Škola požádá o krizovou intervenci specializované pracoviště – např. **Pedagogicko-psychologickou poradnu Libereckého kraje** nebo certifikované odborníky na školní šikanu. Externí odborníci pomohou s krizovým zásahem přímo v zasažené třídě a poskytnou supervizi učitelскому sboru.

Krok 6: Dlouhodobá opatření a stabilizace

Uplatnění nejtvrdsích možných výchovných opatření v rámci školy (včetně návrhu na ústavní výchovu nebo přerazení agresora, pokud je to právně realizovatelné).

Dlouhodobý monitoring klimatu školy, individuální plán podpory pro oběť a systematická sanace zasaženého třídního kolektivu po dobu několika měsíců.

Postup při zjištění užívání a distribuce NÁVYKOVÝCH LÁTEK

ČÁST A: ŽÁK POD VLIVEM NÁVYKOVÉ LÁTKY / PŘI KONZUMACI

Situace, kdy žák látku ve škole přímo užívá nebo vykazuje jasné známky intoxikace (poruchy koordinace, agresivita, apatie, zápach, blouznění).

Krok 1: Bezprostřední reakce a zamezení další konzumace

Pedagog **okamžitě přeruší konzumaci** a látku/předmět (cigareta, e-cigareta, lahev, tablety) žákovi odebere.

Žák je izolován z kolektivu třídy a odveden do bezpečné místnosti pod stálý dozor dospělé osoby (riziko úrazu nebo kolapsu).

Krok 2: Posouzení zdravotního stavu (Klíčový krok)

Akutní ohrožení života: Pokud je žák v bezvědomí, zvrací, má halucinace nebo selhávají základní životní funkce, pedagog **okamžitě volá Zdravotnickou záchrannou službu (155)** a poskytne první pomoc. Následně informuje vedení školy a rodiče.

Stupeň intoxikace bez ohrožení života: Pokud žák komunikuje, ale je viditelně pod vlivem, škola **v žádném případě neprovádí orientační testy (dechová zkouška, slinné testy) vlastními silami** (pedagog k tomu nemá ze zákona č. 65/2017 Sb. oprávnění). Škola vyčká na příjezd rodičů nebo Policie ČR.

Krok 3: Vyrozumění rodičů a předání žáka

Školní metodik prevence (ŠMP) nebo třídní učitel (TU) telefonicky kontaktuje zákonné zástupce.

Rodiče jsou vyzváni k **okamžitému vyzvednutí žáka ze školy**. Při předání je sepsán oficiální protokol o události.

Pokud rodič odmítne pro dítě přijít nebo není k zastižení a stav žáka vyžaduje lékařské ošetření, škola volá rychlou lékařskou pomoc, která žáka transportuje do nemocnice v doprovodu pracovníka školy.

Krok 4: Výchovná a nápravná opatření

Porušení zákazu přinesení a užívání OPL ve škole je klasifikováno jako **hrubé porušení Školního řádu**.

Následuje uplatnění kázeňských opatření (důtka ředitele školy, 2. nebo 3. stupeň z chování).

ŠMP nabídne rodině kontakty na odbornou pomoc (Pedagogicko-psychologická poradna, Ambulantní adiktologická poradna pro děti a mládež).

ČÁST B: NÁLEZ NEBO DISTRIBUCE NÁVYKOVÉ LÁTKY

Situace, kdy je látka nalezena opuštěná, v batohu/skříňce žáka, nebo když žák látku prodává/daruje spolužákům.

Krok 1: Zajištění látky (Právní ochrana pedagoga)

Opuštěný nález: Pokud pedagog najde podezřelou látku (pytlík s práškem, sušenou rostlinu, neznámé pilulky), **nikdy ji neochutnává ani nečichá**. Látku za přítomnosti svědka (druhého pedagoga) vloží do obálky, uzamče do trezoru školy a sepiše o tom záznam.

Nález u žáka (Prohlídka věci): Pedagog **nesmí sám provádět osobní prohlídku žáka ani mu šacovat batoh**. Může žáka pouze vyzvat, aby věci z batohu vyndal sám. Pokud žák odmítne a je důvodné podezření, že má u sebe nelegální drogu, škola okamžitě přivolá Policii ČR a vyčká na jejich příjezd.

Krok 2: Rozlišení distribuce a držení (Trestní odpovědnost)

Škola striktně rozlišuje situaci podle **Trestního zákoníku (č. 40/2009 Sb.)**:

Držení látky pro vlastní potřebu: Pokud má žák u sebe malé množství drogy, jedná se o porušení školního řádu, případně o přestupek. Škola věc řeší s rodiči a OSPODem.

Distribuce (Prodej, darování, sdílení): Pokud žák drogu (včetně např. kratomu, HHC či e-cigaret) poskytne jinému žákovi (byť zadarmo), naplňuje to skutkovou podstatu trestného činu podle § 283 Trestního zákoníku. **Škola má v tomto případě zákonnou oznamovací povinnost a musí okamžitě volat Policii ČR.**

Krok 3: Vyrozumění orgánů a institucí

Policie ČR (158): Je kontaktována vždy při distribuci, při nálezů podezřelých chemických látek/stříkaček a při odmítání součinnosti ze strany žáka/rodičů. Policie si zajištěnou látku oficiálně převezme k expertíze.

OSPOD: O každém zjištěném případě užívání nebo držení nelegálních drog a alkoholu u nezletilých žáků škola zasílá písemné vyrozumění na **OSPOD MěÚ Česká Lípa**, jelikož se jedná o ohrožení zdravého vývoje dítěte (složka syndromu CAN).

Krok 4: Práce s třídním kolektivem

Po vyřešení akutní krizové situace ŠMP zajistí cílenou intervenci v zasažené třídě.

Preventivní blok se zaměří na mýty o návykových látkách, peer tlak (tlak vrstevníků) a právní odpovědnost. Využity mohou být certifikované programy (např. preventivní lekce organizace Sananim nebo adiktologických poraden)

Postup školy při zjištění KYBERŠIKANY

Krok 1: Okamžitá reakce a ochrana oběti

První pomoc: Pedagog po zjištění (upozornění spolužákem, obětí, rodičem) okamžitě izoluje oběť od potenciálních útočníků do bezpečného prostředí (kabinet, školní poradenské pracoviště – ŠPP).

Zákaz konfrontace: Je přísně zakázáno konfrontovat oběť s agresorem nebo rozkrývat detaily útoku před celou třídou (riziko sekundární traumatizace a smazání důkazů).

Krok 2: Zajištění digitálních stop (Důkazní fáze)

Zabezpečení materiálu: Školní metodik prevence (ŠMP) ve spolupráci s ICT koordinátorem/učitelem okamžitě zajistí stopy.

Postup: Pořídí se **screenshoty (snímky obrazovky)** zpráv, komentářů či profilů, zaznamenají se URL adresy, data, časy a jména/přezdívky.

Upozornění: Dokud nejsou důkazy bezpečně uloženy (např. na flash disk školy), nesmí žáci smazat konverzace ani aplikaci.

Krok 3: Analýza rozsahu a kompetence školy

Vedení školy a ŠMP vyhodnotí závažnost podle tří kritérií:

1. **Školní kompetence:** Probíhají útoky na zařízeních školy/během výuky, nebo mají prokazatelný dopad na výuku a klima třídy? Pokud ano, škola řeší situaci vlastními silami.
2. **Mimoškolní kompetence:** Pokud jde o čistě soukromé konflikty o prázdninách bez dopadu na školu, škola pouze informuje rodiče a doporučí jim právní kroky či Policii ČR.
3. **Trestněprávní rovina:** Obsahují útoky vyhrožování ublížením na zdraví, vydírání či stalking? Pokud ano, škola okamžitě postupuje dle Kroku 6.

Krok 4: Projednání se zákonnými zástupci

Třídní učitel (TU) a ŠMP pozvou na **oddělená jednání** rodiče oběti a rodiče agresora.

Z jednání se sepíše oficiální zápis s jasně stanovenými nápravnými opatřeními, termíny a podpisy všech stran.

Rodičům oběti je nabídnut kontakt na specializovaná pracoviště (PPP, SVP, krizová centra).

Krok 5: Výchovná opatření a sanace kolektivu

Agresor: Udělení kázeňského opatření, důtka TU/ŘŠ, snížená známka z chování.

Třída: Proběhne řízená práce s celým třídním kolektivem zaměřená na roli „mlčící většiny“ (bystanders). **Nikdy se ve třídě veřejně nejmenují oběť ani viník.** Využijí se intervenční programy (např. organizace MADIO nebo Maják o.p.s.).

Krok 6: Spolupráce s vnějšími orgány

Pokud je kyberšikana v pokročilém stádiu, agresori nespolupracují nebo jde o systémové selhání rodiny, škola podává podnět na **OSPOD** (v Č. Lípě MěÚ Česká Lípa) nebo na Policii.

Postup školy při zjištění SEXTINGU

Pořizování, posílání či šíření vlastních nebo cizích fotografií a videí se sexuálním podtextem (v podmínkách 1. stupně ZŠ jde nejčastěji o obnažené fotografie dětí pořízené z nerozvážnosti či pod tlakem vrstevníků).

Krok 1: Zastavení šíření a minimalizace škod

Prvořadý úkol: Jakmile se pedagog dozví, že mezi žáky koluje intimní fotografie, prioritou je **zastavit její další přeposílání a sdílení.**

Zákaz manipulace s obsahem: Učitel **nesmí** nutit žáky, aby mu fotografii ukazovali, ani si ji sám nesmí stahovat do svého telefonu či posílat na svůj e-mail. *Pozor: Jelikož jde o dětskou pornografii, jakékoliv držení či šíření dospělou osobou (i učitelem) je trestným činem!*

Krok 2: Krizová intervence u zasaženého žáka

U žáka (oběti), jehož fotografie unikla, hrozí extrémní riziko akutní stresové reakce, sebepoškozování či pokusu o sebevraždu.

Žák je okamžitě umístěn pod neustálý dohled v ŠPP (metodička prevence Mgr. Johana Římánková nebo speciální pedagožka). Je uplatňován maximálně empatický, nesoudící přístup.

Krok 3: Vyrozumění Policie ČR a OSPOD

Ředitel školy **má zákonnou povinnost okamžitě kontaktovat Policii ČR** a věc ohlásit. Policie legálně převezme telefony žáků, zajistí digitální stopy a nařídí smazání obsahu.

Souběžně je informován **OSPOD** pro sociálně-právní ochranu zasaženého dítěte.

Krok 4: Krizové jednání s rodiči

Ředitel školy neprodleně telefonicky kontaktuje rodiče dotčeného žáka (oběti) i rodiče žáka, který fotografii prokazatelně poprvé rozšířil.

Při osobním setkání je rodičům oběti striktně doporučena odborná psychologická pomoc (např. Dětská psychologická ambulance v České Lípě nebo nonstop Linka bezpečí: 116 111).

Krok 5: Následná sanace a pedagogická opatření

Škola vyčká na závěry vyšetřování Policie ČR. Následně udělí přísná kázeňská opatření těm, kteří materiál aktivně šířili nebo k šíření nutili.

V zasažené třídě je realizován krizový blok zaměřený na digitální bezpečnost, ochranu soukromí a trestní odpovědnost v online světě.

Postup školy při zjištění KRÁDEŽE

V případě nahlášení krádeže žákem, bude sepsán záznam na základě výpovědi poškozeného.

Škola se snaží situaci vyřešit sama – hledání, rozhovor se třídou apod. Snaží se zjistit okolnosti (kdy, kde, kdo byl přítomen, ...). Pokud se krádež nepodaří vyšetřit v rámci školy

a cena ztracené věci převyšuje 5000,- Kč, bude věc dále předána orgánům činným v trestním řízení (ohlášena Policii ČR).

Postup školy při zjištění SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím chováním je řezání, pálení kůže.

Jinými formami jsou škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další. Sebepoškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahát od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.

Z psychologického hlediska lidé, kteří se poškozují, často trpí chronickou úzkostí, mají sklon k podrážděnosti, sami sebe nemají rádi/sami sebe znehodnocují, jsou přecitlivělí na odmítnutí, mívají chronický vztek, obvykle na sebe.

Motivem SP bývá nejčastěji snaha zmírnit vnitřní napětí, snaha uniknout z nesnesitelné situace nebo neúnosného duševního stavu, snaha odstranit pocity viny, studu, dosažení pocitu očištění, snaha získat pocit kontroly nad vlastním tělem a psychikou, snaha dosáhnout pocitu uspokojení z tělesného prožitku bolesti nebo tepla krve, tělesné vyjádření nevyslovitelných pocitů,

vyjádření hněvu na sebe, např. za vlastní slabost nebo za nedostatek disciplíny, odpoutání pozornosti od jiných problémů

Přímým spouštěčem sebepoškozování bývá nejčastěji pocit ztráty a opuštění, pocit studu, kritika. Emocemi, které jsou nejčastěji přítomny před sebepoškozováním (ale i po něm), jsou zlost na sebe a smutek. Aktu sebepoškození téměř vždy předchází izolace.

V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.) Psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, centrální příjem nejbližší psychiatrické léčebny – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci. ambulance@ditekrize.cz, cki@plbohnice.cz

Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním – konzultace s rodiči, následně doporučení na psychiatrická či psychologickou ambulanci – ideálně s doporučením od dětského lékaře. MUDr. Ladislav Hnídek. Česká Lípa, tel. 487 521 954.

E-mail: ambulance@psychiatrie-hnidek. Kontaktovat Linku Bezpečí – tel. 116 111.

Doporučovaný postup pro učitele:

Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou. Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení. Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance. Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy. Ideální přístup je takový, ve kterém je sebepoškozování tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pocítuje nutkání poškodit se. Učitel mu musí primárně zajistit první pomoc a bezpečí.

Postup školy při zjištění SEBEVRAŽEDNÉHO CHOVÁNÍ

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky. Pedagog se o situaci dozvídá obvykle jedním z těchto způsobů. Že se sám svěří, nebo někdo jiný pedagogovi svěří tyto informace či podezření (např. spolužáci). Nebo si pedagog všimne varovných signálů. Pokud má pedagog podezření či informace o tom, že žák má myšlenky na sebevraždu,

je v první řadě potřeba pracovat se sebou. Téma je potřeba brát vždy vážně a nebagatelizovat jej. Je vhodné žáka s jeho myšlenkami přijmout. To znamená nesoudit, netrestat a nevyvolávat pocity viny („to bys přece svým rodičům neudělal“), stejně tak se nesnažit žákovi předestřít věci, které by určitě měl nebo neměl dělat („běž si zaběhat, přijdeš na jiné myšlenky“), a netlačit na něj. Situaci by pedagog neměl řešit sám a měl by se snažit předejít případnému zděšení, fascinaci tématem či panice. Je vhodné, když takový rozhovor vede pedagog, který má s žákem dobrý vztah a také jeho důvěru. Je potřeba na něj mít dostatek času a vhodný prostor, tzn. rozhovor vedeme ideálně pouze ve dvou, bez přítomnosti dalších žáků, a v klidném, bezpečném prostředí. Pokud vnímáte, že se žák chystá říct informace o sebevraždě před vrstevníky, je lepší ho jemně přerušit a pokračovat v rozhovoru hned, ale o samotě, mimo zbylé žáky. Cílem rozhovoru je vyjádřit zájem o žáka (Zajímá mě, jak se ti daří, co teď prožíváš) a ukázat žákovi, že existuje pomoc. Vedení podpůrného: Můžu s tebou chvíli mluvit? Mám pocit, že se v poslední době trápíš... Mám o tebe strach... Vidím, že se v poslední době stráníš ostatních... Pozoruji na tobě změny v poslední době... neděje se něco? Pojďme si popovídat...

Doporučit zákonným zástupcům pomoc odborníka.

Např. MUDr. Ladislav Hnídek. Česká Lípa, tel. 487 521 954.

E-mail: ambulance@psychiatrie-hnidek. Kontaktovat Linku Bezpečí – tel. 116 111.

Postup školy při zjištění SYNDROMU CAN

Závazný postup pro pedagogické pracovníky při podezření, rozkrytí nebo přímém svědectví o fyzickém týrání, psychickém týrání, sexuálnímu zneužívání či zanedbávání žáka.

Krok 1: Identifikace a evidence varovných příznaků

Pedagogičtí pracovníci dlouhodobě a diskrétně sledují a evidují varovné signály. Podezření se dělí do čtyř základních forem:

Fyzické týrání: Časté modřiny, popáleniny, řezné rány nebo zlomeniny, které dítě nedokáže věrohodně vysvětlit (nebo se výmluvy rodičů a dítěte rozcházejí). Žák se bojí fyzického kontaktu, uhýbá před běžným gestem ruky, nosí oblečení dlouhé i v horku (maskování ran).

Psychické týrání: Extrémní bázlivost, apatie, nebo naopak nepřírozená agresivita vůči okolí. Dítě vykazuje známky obrovské úzkosti z neúspěchu, trpí tiky, neurotickými projevy (kousání nehtů do krve, vytrhávání vlasů), má extrémně nízké sebevědomí.

Zanedbávání: Žák chodí do školy chronicky špinavý, zapáchající, ve výrazně potrhaném nebo pro dané roční období nevhodném oblečení. Má neustálý hlad (nedostává svačiny), je dlouhodobě neléčený (rodiče ignorují doporučení lékaře, vši, zubní kazy). Vysoce varovná je pozdní docházka nebo neomluvená absence.

Sexuální zneužívání: Předčasné, pro daný věk zcela nepřiměřené sexuální znalosti a chování. Výrazné změny nálad, regrese ve vývoji (např. pomočování), odmítání svlékat se do tělesné výchovy, sebepoškozování, útoky z domova.

Krok 2: Interní krizová konzultace (Zákaz vyšetřování na vlastní pěst)

Oznamovací povinnost učitele: Pedagog, který si všimne varovných signálů nebo se mu dítě samo svěří, okamžitě a diskrétně informuje Školního metodika prevence (ŠMP), školního psychologa a ředitele školy.

Zákaz konfrontace rodiny: Školní personál v této fázi nikdy nekontaktuje rodiče žáka a neptá se jich na podezření! Pokud by rodič zjistil, že škola má podezření na týrání, mohl by doma dítě surově potrestat za to, že „mluvilo“, nebo s rodinou zmizet.

Zákaz odborného vyšetřování: Učitel nesmí dítě svlékat, aby si prohlédl modřiny, ani z něj pod tlakem páčit detaily (hrozí traumatizace a znehodnocení svědectví pro Policii ČR)

Krok 3: Krizový rozhovor s dítětem

Pokud je to nutné pro ověření základních faktů, rozhovor vede školní psycholog, sociální pedagog nebo ŠMP v klidném, bezpečném prostředí.

Způsob komunikace: Používají se otevřené a nesugestivní otázky (např. „*Vidím, že jsi dnes smutný, stalo se něco?*“ namísto „*Ublížil ti táta?*“). Učitel dítěti vyjádří absolutní podporu („*Věřím ti, jsi v bezpečí, nenechám tě v tom samotného*“), ale nesmí slibovat, že to „nikomu neřekne“ (jelikož má zákonnou oznamovací povinnost).

Krok 4: Postup při bezprostředním ohrožení života a zdraví

Pokud žák přijde do školy s čerstvými stopami brutálního násilí, vykazuje známky akutního sexuálního napadení nebo je v těžkém šoku, ředitel školy okamžitě volá Zdravotnickou záchrannou službu (155) a současně Policii ČR (158). Dítě je předáno do péče lékařů a policie přímo z budovy školy. Do rodiny se již ten den nevrací.

Krok 5: Splnění zákonné oznamovací povinnosti

Pokud se nejedná o akutní ohrožení života (Krok 4), ale podezření na syndrom CAN je důvodné a podložené indiciemi, škola postupuje podle zákona:

1. Hlášení na OSPOD: Ředitel školy podává bezodkladně (nejpozději do 24 hodin) písemné Oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že jde o ohrožené dítě na příslušný OSPOD MěÚ Česká Lípa.
2. Oznámení na Policii ČR: V případě podezření na spáchání trestného činu (týrání svěřené osoby, zanedbání povinné výživy, pohlavní zneužití) má škola podle § 368 trestního zákoníku přísnou oznamovací povinnost a podává trestní oznámení na Policii ČR.

Krok 6: Následná podpora žáka ve škole

Škola plně spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a Policií ČR, poskytuje jim vyžádané zprávy o prospěchu a chování žáka.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) zajišťuje žákovi dlouhodobou psychologickou podporu, bezpečné zázemí v průběhu školního dne a individuální přístup při hodnocení (zohlednění extrémní psychické zátěže, kterou dítě prochází).

Postup při zjištění NETHOLISMU A ZÁVISLOSTI NA ICT

Nekontrolované a nutkavé chování vykazující znaky závislosti na digitálních technologiích (chytré telefony, tablety, online hry, sociální sítě), které negativně ovlivňuje školní prospěch, sociální vazby a psychické či fyzické zdraví žáka.

Krok 1: Identifikace varovných signálů (Detekce)

Pedagogičtí pracovníci sledují a evidují dlouhodobé varovné příznaky u žáka:

Školní oblast: Výrazné zhoršení prospěchu, chronická únava a usínání při výuce (důsledek nočního hraní/připojení), častá absence, zapomínání pomůcek.

Psychosociální oblast: Ztráta zájmu o reálné vrstevníky a koníčky, sociální izolace o přestávkách (fixace na displej), výrazné změny nálad, nervozita a roztěkanost, pokud žák nemá přístup k zařízení.

Fyzická oblast: Zanedbávání osobní hygieny, stížnosti na bolesti hlavy, šíje nebo páteře, pálení očí.

Krok 2: Zásah při akutní krizové situaci ve škole

Pokud u žáka dojde k akutnímu záchvatu agresivity, úzkosti či paniky při vynuceném odložení telefonu/tabletu nebo při uplatnění Školního řádu.

Deeskalace napětí: Pedagog zachová klid. Netrestá žáka křikem či okamžitými sankcemi. Odvede žáka z dosahu třídy do klidného prostředí (kabinet, ŠPP).

Odebrání přístroje: Pokud žák odmítá přístroj vydat a reaguje afektem, pedagog situaci nehrotí fyzickým přetahováním. Trvá na vypnutí/odložení na lavici a přivolá Školního metodika prevence (ŠMP) nebo výchovného poradce.

Zajištění bezpečí: V případě nekontrolovatelného záchvatu vzteku s rizikem sebepoškozování nebo napadení okolí je žák pod neustálým dohledem dospělé osoby, dokud se neuklidní, případně škola volá zákonné zástupce k okamžitému vyzvednutí.

Krok 3: Analýza situace a interní šetření

Třídní učitel (TU) a ŠMP shromáždí informace od ostatních vyučujících o chování žáka.

ŠMP provede se žákem citlivý a nesoudící rozhovor. Cílem je zjistit rozsah (kolik hodin denně tráví online, zda hraje v noci, zda utrácí peníze v mikrotransakcích).

Prověří se, zda se nejedná o sekundární projev jiného problému (např. únik do virtuálního světa kvůli šikaně ve třídě nebo problémům v rodině).

Krok 4: Spolupráce se zákonnými zástupci (Zásadní fáze)

Vzhledem k tomu, že k netholismu dochází primárně v domácím prostředí, bez rodičů je situace neřešitelná.

TU a ŠMP pozvou rodiče na výchovnou komisi / poradní schůzku.

Škola rodičům nepředkládá obvinění, ale věcná fakta (zhoršení prospěchu, únava, psychické stavy žáka ve škole).

Společný plán (Digitální dieta): Škola s rodiči uzavře dohodu. Rodiče se zaváží k regulaci technologií doma (např. vypnutí Wi-Fi v noci, instalace rodičovské kontroly), škola zajistí důslednou kontrolu dodržování zákazu ICT během školního dne.

Krok 5: Doporučení odborné pomoci

Pokud standardní pedagogická opatření selhávají, ŠMP předá rodičům kontakty na specializované instituce:

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) Libereckého kraje – pracoviště Česká Lípa (diagnostika a poradenství).

Adiktologické ambulance pro děti a mládež (např. specializovaná centra v Liberci či Praze pro léčbu nelátkových závislostí). Organizace zaměřené na kyber-bezpečí, např. E-Bezpečí.

Krok 6: Následná opatření ve škole

Individuální plán/výchovné opatření: Pokud žák dlouhodobě neplní školní povinnosti z důvodu netholismu, jsou uplatněna kázeňská opatření dle Školního řádu (např. napomenutí TU, důtka ŘŠ) s cílem motivovat ho k nápravě režimu.

Podpora v reálném světě: TU a školní psycholog pomáhají žákovi s opětovným začleněním do kolektivu třídy (zapojování do třídních projektů, skupinové práce, podpora reálných volnočasových aktivit).

Ohlášení na OSPOD: Pokud rodiče situaci zcela ignorují, odmítají s dcerou/synem problém řešit a u žáka dochází k závažnému zanedbávání školní docházky (záškoláctví kvůli hrám) či ohrožení vývoje, škola podává podnět na **OSPOD MěÚ Česká Lípa**.

Postup školy při zjištění PEDIKULÓZY – VŠÍ

Krok 1: Okamžitá reakce a ochrana soukromí (Izolace)

Identifikace: Pokud pedagog (nejčastěji na 1. stupni) pojme podezření (žák se intenzivně škrábe ve hlavě, jsou viditelné paraziti), **nikdy neprovádí plošnou kontrolu hlav celé třídy** (pedagog k tomu nemá zdravotní kvalifikaci a hrozí přenos na další děti).

Ochrana důstojnosti: Učitel žáka diskrétně, bez komentářů před ostatními spolužáky, odvede z kolektivu.

Bezpečná izolace: Žák je umístěn do klidové místnosti pod dohled dospělé osoby, aby se zamezilo dalšímu těsnému kontaktu s dětmi.

Krok 2: Bezodkladné vyrozumění zákonných zástupců

Třídní učitel nebo pracovník ŠPP **okamžitě telefonicky kontaktuje rodiče žáka**.

Rodič je vyzván, aby si dítě **co nejdříve ze školy vyzvedl** a provedl nezbytné odvěšivení.

Při předání dítěte obdrží rodič informační leták (vycházející z doporučení krajské hygienické stanice) o správném postupu likvidace vší a hnid.

Krok 3: Informování ostatních rodičů (Anonymní varování)

Škola má povinnost chránit zdraví ostatních dětí, proto TU neprodleně rozešle varovné upozornění všem rodičům žáků dané třídy (např. přes Bakaláře/Edookit).

Krok 4: Návrat žáka do školy a podmínky pro přijetí

Podle legislativy je zbavit dítě vší výhradní povinností rodičů, nikoliv školy.

Žák se smí vrátit do vyučování až tehdy, kdy je zcela odvšiven (vlasy čisté, bez živých parazitů a bez živých hnid).

Pokud žák přijde do školy a při letmém pohledu jsou ve vlasech stále patrné živé vši, škola ho nesmí do kolektivu přijmout a opakuje se Krok 1 a 2. Pokud se situace opakuje, může škola požadovat potvrzení od dětského lékaře, že je dítě zdravé.

Krok 5: Postup při chronickém zanedbávání a nespolupráci rodičů

Pokud rodiče situaci dlouhodobě ignorují, posílají dítě do školy opakovaně neodvšivené a dochází k sekundárnímu nakažení ostatních dětí, škola přechází k právním krokům:

Výchovná komise: Ředitel školy svolá schůzku s rodiči za účasti ŠMP.

Hlášení na OSPOD: Pokud rodiče ani po urgencích nekonají, škola situaci kvalifikuje jako zanedbávání péče o dítě (syndrom CAN – složka zanedbávání) a podává podnět na OSPOD MěÚ Česká Lípa.

Postup školy při zjištění PORUCH PŘÍJMU POTRAVY

Krok 1: Identifikace varovných signálů (Čeho si všimat)

Pedagogičtí pracovníci (zejména třídní učitelé a vychovatelé ve školní družině/jídelně) dlouhodobě sledují tyto specifické signály:

Chování v jídelně: Žák systematicky vynechává obědy, rýpe se v jídle, schovává jídlo do ubrousků, dělí stravu na mikroskopické kousky, extrémně dlouho žvýká nebo bezprostředně po jídle pravidelně odchází na toaletu (podezření na zvracení).

Změna vzhledu a odívání: Rychlý váhový úbytek, nápadně unavený výraz, nezdravá barva pleti, lámavost vlasů. Žák se začíná oblékat do nadměrně volného, pytlovitého oblečení, kterým maskuje postavu.

Změny v psychice a chování: Extrémní perfekcionismus ve školní práci, zvýšená úzkostnost, odmítání cvičení v tělesné výchově kvůli nespokojenosti se svým tělem, nebo naopak nezdravá pohybová hyperaktivita (neustálé poskakování, odmítání sedět v klidu).

Krok 2: Interní konzultace a sběr informací

Zákaz veřejného komentování: Žádný pedagog nesmí váhu, vzhled nebo stravovací návyky žáka komentovat před celou třídou (např. „*Ty jsi nám ale vyhubla,*“ „*Ty dnes zase nic nesníš?*“). To vede k prohloubení problému nebo sociální stigmatizaci.

Předání informací: Učitel, který si změn všiml, předá neprodleně podnět Školnímu metodikovi prevence (ŠMP) a výchovnému poradci.

Spolupráce s vedoucí jídelny: ŠMP požádá personál školní jídelny o diskrétní sledování, zda žák skutečně odebírá a konzumuje stravu.

Krok 3: Diskrétní rozhovor se žákem

Rozhovor vede výhradně ŠMP, školní psycholog nebo třídní učitel, ke kterému má dítě nejvyšší důvěru.

Vedení rozhovoru: Rozhovor nesmí mít formu výslechu. Nezaměřujeme se primárně na jídlo a váhu, ale na emoce a prožívání žáka („*Všiml jsem si, že jsi v poslední době hodně unavený, stalo se něco?*“). *Učitel není terapeut a nesmí stanovovat diagnózu, pouze mapuje situaci.*

Krok 4: Krizové jednání se zákonnými zástupci

Vzhledem k věku žáka (1. stupeň) je **klíčový okamžitý kontakt s rodiči**. Rodiče často u takto malých dětí počínající anorexii nevnímají nebo si ji omlouvají „přirozeným vývojem/růstem“.

Výchovná schůzka: ŠMP a TU pozvou rodiče do školy. Předloží jim věcná fakta (záznamy o chování v jídelně, únavu při vyučování, změny nálad).

Doporučení odborníků: Škola rodičům důrazně doporučí návštěvu praktického dětského lékaře (pediatra) za účelem somatického vyšetření a předá kontakty na specializovaná pracoviště (např. Centrum pro léčbu poruch příjmu potravy, Organizace Anabell poskytující podporu rodinám).

Krok 5: Režimová opatření ve škole (Individuální nastavení)

Pokud se u žáka potvrdí diagnóza PPP a je v ambulantní péči lékařů, škola ve spolupráci s rodiči a lékařem nastaví bezpečné podmínky pro setrvání žáka ve výuce:

Úleva z tělesné výchovy: Na základě doporučení lékaře je žák zcela nebo částečně osvobozen z hodin TV (zákaz nadměrného energetického výdeje a srovnávání těl v šatnách).

Dohled nad stravou: Škola po dohodě s rodiči může umožnit specifický režim svačin/obědů (např. dohled asistenta pedagoga nebo TU, že dítě svačinu nevyhodilo, ale bez nátlaku a stresování).

Zákaz vážení: V rámci školy (v TV či při preventivních prohlídkách) je **přísně zakázáno plošné vážení dětí** a počítání BMI před ostatními spolužáky.

Krok 6: Postup při ohrožení života a nespolupráci rodiny

Akutní kolaps: Pokud u žáka dojde k somatickému kolapsu během výuky (mdloby z podvýživy/dehydratace), škola okamžitě volá Zdravotnickou záchrannou službu (155) a informuje rodiče.

Selhání péče rodiny: Pokud rodiče odmítají situaci řešit, nechtějí s dítětem navštívit lékaře, přestože dítě viditelně drasticky chradne a je ohroženo na zdraví a životě, škola situaci klasifikuje jako formu zanedbávání péče o dítě (syndrom CAN). Vedení školy podává neodkladný podnět na OSPOD MěÚ Česká Lípa.

ZÁSADY PŘÍSTUPU K DĚTEM S PAS

Charakteristika poruch autistického spektra

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V současné době hovoříme souhrnně o poruchách autistického spektra a rozlišujeme je podle míry podpory, kterou jedinci potřebují. Nově jsou východiskem také klasifikace stupně postižení intelektu a funkční komunikace (dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná (10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí).

Zásady přístupu při výchově a vzdělávání žáků s PAS

1. Zásada přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
2. Zásada strukturování pracovního dne a činností
3. Zásada jasné a konkrétní motivace
4. Zásada klidného a empatického přístupu
5. Zásada dodržování časové souslednosti úkolů
6. Zásada vyšší míry vizuální podpory
7. Zásada posilující koncentraci pozornosti
8. Zásada srozumitelného nastavování sociálně komunikačních pravidel a zvládání situací, které vyžadují praktickou zkušenost
9. Zásada střídání pracovních činností a odpočinku

Do školy poprvé přichází žák s PAS

Informace – seznámení učitelů, dalších pedagogických pracovníků školy s problematikou poruch autistického spektra v celé její šíři.

Rodina – vhodné je navázat úzkou spoluprací s rodinou žáka s PAS ještě před zahájením vzdělávání žáka (zaměřit se např. na charakteristiku žáka; jeho silné a slabé stránky; specifika v chování; dosavadní průběh vzdělávání; poradenskou podporu v ŠPZ), nastavit spolupráci a průběh péče o žáka s PAS (např. pravidelný kontakt s rodinou; výměna informací o práci se žákem ve škole a v domácím prostředí; snaha o jednotný přístup; využívání stejných metod).

Prostředí školy – po dohodě se zákonnými zástupci žáka stanovujeme postup, jak seznámit spolužáky a další pracovníky školy se specifiky žáka. Je důležité podávat srozumitelné a konkrétní informace k danému žákovi s PAS, ne pouze obecné. Je vhodné zařadit programy práce se třídou, které umožní lepší seznámení se žáků třídy navzájem.

Doporučení ŠPZ – naplňování doporučení uvedených v Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupráce se školským poradenským zařízením, spoluúčast při průběžném vyhodnocování poskytování podpůrných opatření.

Koordinátoři PAS – v každém kraji působí krajský koordinátor péče o žáky s PAS v oblasti školství, který má přehled o poskytovaných službách a možnostech podpory pro tyto žáky v daném kraji. Seznam koordinátorů je uveřejněn na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy či Národního ústavu pro vzdělávání.

Respekt k individualitě – úkolem školy je respektovat specifika každého žáka a zajistit průběh vzdělávání v souladu se vzdělávacími potřebami žáka, současně vytvářet stabilní, vstřícné prostředí, ve kterém se budou všichni žáci cítit bezpečně.

Komunikace – podporovat rozvoj verbální i neverbální komunikace. Většina žáků s PAS má významné deficity v komunikaci. Neverbální komunikace nemusí být čitelná, žáci s PAS mohou mít i osobitý komunikační styl. Pro žáky s PAS může být obtížné porozumění zejména nejednoznačným otázkám, složitým a dlouhým souvětím, ironii, sarkasmu, nadsázce. Řada žáků s PAS využívá i různé systémy znakování. • Předvídatelnost – pro některé žáky s PAS

jsou důležitá konkrétní, přesná sdělení (např. co; kdy; kde; jak; v jakém pořadí). Pro většinu žáků s PAS je nezbytné informace spojovat s vizualizací. • Motivace – žák s PAS musí rozumět smyslu vykonávané činnosti. Důležité je stanovit individuální motivaci pro konkrétního žáka a následně ji ve spojení s realizovanými činnostmi pozitivně posilovat, propojovat i se systémem odměn.

Tolerantní a empatický přístup – porucha autistického spektra může způsobit nestandardní projevy v chování, které je třeba brát na vědomí a přehnaně na ně neupozorňovat. Znevýhodnění není důvodem k bezbřehé akceptaci všech projevů chování žáka. Je třeba definovat projevy chování, které se budou v rámci školy tolerovat, vzhledem k tomu, že vyplývají z podstaty PAS. Důležité je předcházení vzniku nežádoucího chování a nastavení intervenčního postupu.

Desatero komunikace se žákem s PAS ve škole

1. Zohlednit zkušenosti zákonného zástupce a nejbližšího okolí žáka s PAS – pro nastavení přístupu a komunikace se žákem v průběhu jeho vzdělávání je velmi důležité vycházet ze zkušeností jedinců z nejbližšího okolí žáka (např. zákonných zástupců žáka, rodinných příslušníků).
2. Respektovat specifika v navazování a udržení očního kontaktu – u žáků s PAS může být oční kontakt vyhýbavý či ulpívavý, pro některé žáky s PAS je důležitější obsah sdělení než udržování očního kontaktu. Žáka s PAS může rozrušit i vzdálený oční kontakt – při současném hovoru pedagoga s jinou osobou.
3. Dodržovat osobní zónu jedince – pro některé žáky s PAS je obtížné zachovat během konverzace přiměřenou vzdálenost od komunikačního partnera. Žáci s PAS často nejsou schopni vyhodnotit, nakolik vstupují do jeho osobní zóny (lze využít vizualizace např. pomocí položeného archu papíru na podlaze – „podsedák“ při sezení na koberci). Dodržování osobní zóny by mělo být oboustranné. V případě potřeby je možné žáka s PAS navést k udržení osobní zóny. U senzoricky citlivých jedinců je potřeba přihlídnout k jejich specifikům (např. doteky; intenzita hlasu).
4. Vztít v úvahu případné zvláštnosti v řeči – např. zvýšené či snížené tempo řeči, hlasitost, zvláštní vyjadřování, specifika v intonaci, echolálie, verbalizace. U některých žáků expresivní řeč zcela chybí nebo ji funkčně nevyužívají.
5. Neodsuzovat způsob komunikace upřednostňovaný žákem a nestandardní projevy chování – např. motorický neklid; nepřiměřená gestikulace; grimasování; nezdvořilost (např. nepozdraví;

nepoděkuje); nevhodné komentování určitých skutečností; používání vulgarismů. Nastavte žákovi s PAS jasné hranice a vysvětlete, proč a v jakých situacích je určité chování akceptováno, či nikoliv. Nevhodné chování žáka s PAS klidným hlasem, gestem odmítněte.

6. Mluvit přiměřeně hlasitě, konkrétně, jednoznačně, stručně, zachovávat klidný tón – pro žáka s PAS je důležité vědět CO, JAK, KDE, KDY, KDO a PROČ. Problematické může být používání ironie, dvojsmyslů či jazykových hříček v komunikaci. Mnozí žáci s PAS jim nerozumí nebo je chápou doslovně, což vede k neočekávaným reakcím. Neměli bychom také dávat najevo překvapení z odlišného způsobu myšlení.

7. Podle potřeby usměrňovat průběh konverzace – seznámit žáka s průběhem konverzace, vysvětlit mu, co je jejím hlavním tématem. Žáci s PAS mají tendenci odbíhat od tématu hovoru ke svým oblíbeným tématům, ulpívat na detailech. Pokud má žák s PAS nutkavou potřebu nadále hovořit, je třeba vymezit čas pro jeho sdělení, poté se vrátit zpět k původnímu tématu.

8. Zeptat se, pokud nerozumíte obsahu sděleného – taktně se žáka s PAS doptejte, pokud nevíte, co chtěl sdělit. Nehovořte o žákovi s PAS před ním, ale obraťte se přímo na něj.

9. V případě obtíží s porozuměním využívat vizuální podporu – u některých žáků s PAS se setkáváme s významnými problémy v porozumění řeči. V takovém případě je dobré využívat vizuální podporu, např. obrázky, grafy, symboly, piktogramy, sociální příběh, časový plán. 10. Shrnutí a adresnost sdělovaného obsahu, zdůraznění důležitých bodů – někteří žáci s PAS obtížně rozlišují podstatné informace od nepodstatných. Příliš mnoho informací je může zahltnout a nemusí vést k pochopení. Při nepochopení frontálních instrukcí je u některých žáků potřeba sdělení směřovat konkrétně k jejich osobě a ověřit si, zda žák správně porozuměl sdělení.

Ředitelem školy pověřený pedagogický pracovník – školní metodik prevence, výchovný poradce zodpovídá za spolupráci se školským poradenským zařízením, v jehož péči je daný žák s PAS.

- seznámí pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, kteří budou se žákem v kontaktu (např. při výuce; v družině; při odborném výcviku; v tělocvičně; ve školní jídelně), s obecnými specifiky žáka s PAS, se specifiky v chování a komunikaci, dále se zásadními a podstatnými informacemi o individuálních zvláštностech a potřebách daného žáka.
- zajistí ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm a pracovníkem školského poradenského zařízení, který se problematikou PAS zabývá, besedy a osvětu pro pedagogy i žáky školy a jejich zákonné zástupce takovou formou, která je seznámí se specifiky žáků

s PAS v celé šíři, pokud je to možné, včetně pohledu odborníků, jako jsou psycholog, psychiatr, neurolog apod.

- pověřený pedagogický pracovník úzce spolupracuje s třídním učitelem žáka, asistentem pedagoga a školním metodikem prevence.

Třídní učitel – úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze zajištění optimální podpory pro vzdělávání žáka. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech problémového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí.

- v případě potřeby a po dohodě se zákonným zástupcem spolupracuje s lékařskými specialisty, v jejichž péči je žák s PAS veden – především praktickým lékařem pro děti a dorost, dětským psychiatrem, případně dětským klinickým psychologem.

Pedagogický pracovník – při práci s třídním kolektivem vždy zohledňuje věk, schopnosti žáků a sociálně psychologické jevy, které se u žáků ve třídě vyskytují. Způsobem přiměřeným věku a schopnostem jednotlivých žáků formou nejrůznějších metod rozvíjí schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.

Spolupráce škola – zákonný zástupce žáka – odborní pracovníci

Zajištění bezpečnosti a zdraví – krizový plán v případě agresivního chování žáka:

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty.

- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého.

- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit.

- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého.

- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám.